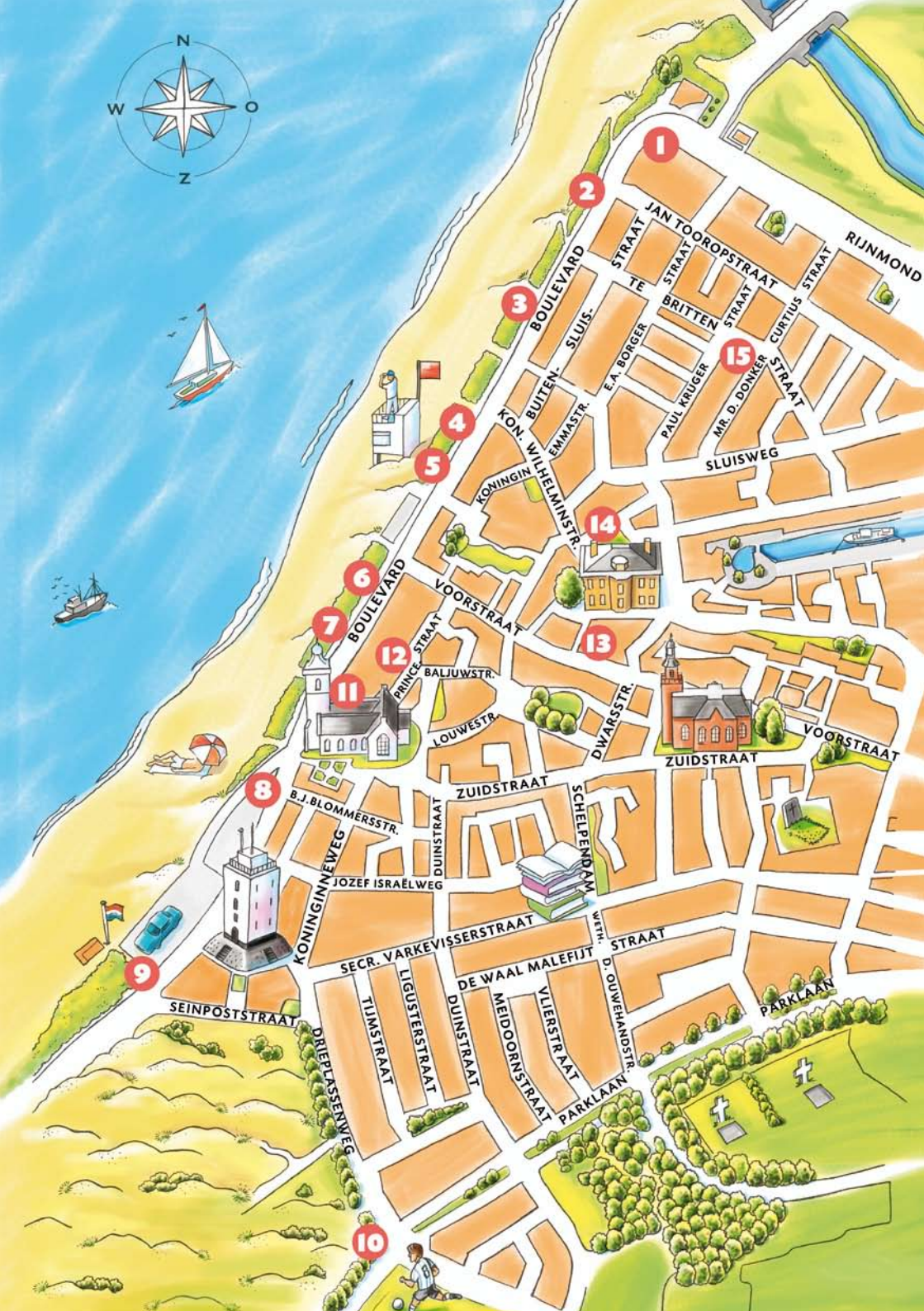

BEELDENROUTE AAN ZEE

15 beelden
aan de boulevard in Katwijk

BEELDENROUTE AAN ZEE

15 beelden aan de boulevard in Katwijk

Katwijk. Wie denkt dan niet aan rust, ruimte, een heerlijke dag aan strand of een zwoele zomeravond op onze fraaie en karakteristieke Boulevard. Velen ondergaan de schone verwondering van het beeld van een majestueuze zonsopgang. Boven die weidse zee wordt er in een indrukwekkende kleurenpracht die verzinkende oranje zon geschilderd als door de hand van de Kunstenaar.

Is er dan een betere plek om zoveel beelden van even zoveel kunstenaarshanden hun creatieve schoonheid te tonen? Op en nabij de Boulevard heeft Katwijk, zeker de laatste jaren, zich ingezet om u te laten dwalen langs en te mijmeren bij onze beelden aan zee. Ik zou zeggen: onderga en beleef het!

W.J. van Duijn, wethouder cultuur

- 1** Monument voor omgekomen
Katwijkse zeelieden
- 2** Pootjebaden
- 3** Aarde en Water
- 4** Nettenboetster
- 5** Nader te bepalen
- 6** Nader te bepalen
- 7** De Vangst
- 8** 't Staekelvier of Redding
- 9** Vrouw in ligstoel
- 10** Ik ben, tussen hemel en aarde
- 11** Vissersweduwe met zoon
- 12** Spelende muzikanten
- 13** Beeld Nic Jonk
(voor Katwijk's Museum)
- 14** Zeelui; wachtend op vertrek
- 15** Afbraak, Evacuatie en Wederopbouw

Monument

voor omgekomen Katwijkse zeelieden 2005

LOCATIE	Noordpunt Boulevard (bij Hotel Savoy)
OFFICIËLE TITEL	"Als bladeren in de wind"
KUNSTENAAR	Gerard van der Leeden
INITIATIEF	Stichting monument voor omgekomen Katwijkse zeelieden en Gemeente Katwijk

Over het beeld

U ziet hier "bladeren (als in een boek) in de wind" waarop de 273 namen staan geschreven van diegenen die vanaf 1919 tot heden op zee zijn gebleven, dan wel vermist zijn. Het zijn namen van zowel vissersmannen als koopvaardijvaarders.

De bladeren doen denken aan de vergankelijkheid van het bestaan. Ze zijn als snippers papier, die door de wind worden opgepakt en omhoog gezogen. Ze zijn als vogels die zich losmaken van de aarde. Terwijl de lichamen van de dierbare overledenen rusten op de bodem van de zee, wordt de onstoffelijke geest omhoog getrokken naar zijn schepper.

Er is bewust voor een niet statische, monotone vormgeving gekozen.

Het beeld is gemaakt van cortenstaal. Dit wordt veel toegepast in de scheepsindustrie. Staal heeft een symbolische betekenis. Immers, meer dan het "eeuwige brons", drukt het de vergankelijkheid van het leven uit.

De letters zijn door een nieuwe techniek haarscherp in het plaatstaal gesneden. De honderden letters, als een filigrain kantwerk, reflecteren bij tegenlicht op dezelfde manier als de zon op de golven van de zee.

FORtheKIDS

In Katwijk komt de naam "Van de Plas" heel vaak voor. Kun jij tellen hoeveel zeelieden "Van de Plas" er op dit monument staan?

Over de kunstenaar

Gerard van der Leeden (Bergen, 1935) heeft tijdens zijn leven een enorm oeuvre opgebouwd. Hij heeft vele monumentale opdrachten uitgevoerd in binnen- en buitenland. Naast dit vissersmonument is ook het vissersmonument in Urk (1968) een begrip.

Voor hem is het werken naar model puur een vertrekpunt naar een zoektocht tussen licht en schaduw, tussen afwisseling van ruw en glad oppervlak, naar het contrast tussen massa en ruimtelijkheid, maar bovenal naar eenheid en uitgebalancerte gaafheid.

Volgens zijn opvatting begint een goede plastiek daar waar de nabootsing ophoud.

HOTEL SAVOY een gebouw met geschiedenis

In de 19e en 20e eeuw zochten Rotterdamse rijken de rust in een vissersplaats aan zee. Zo ook in Katwijk. De Rotterdammer Trousselot (handelaar in koffie en thee) kocht een buitenplaats (Villa Sigrid) in Katwijk en wel op het mooiste plekje aan de noordkant van het dorp op de punt waar de Oude Rijn in de Noordzee uitkomt. Deze villa was gebouwd naar ontwerp van H.J. Jesse. Tijdens de tweede wereldoorlog liet de eigenaar de villa verbouwen door de architect J.J.P. Oud en hernoemde deze naar zijn moeder: Villa Allegonda. Het resultaat harmonieerde geweldig met de kleur- en lichttonen van het duinlandschap. In 1927 vond er nog een verbouwing plaats. Villa Allegonda bleef lange tijd een voorbeeld van moderne architectuur in Katwijk. Momenteel is het gebouw in gebruik als hotel-restaurant.

Pootjebaden 1996 **2**

LOCATIE	Boulevard
VOORSTELLING	Oude mensen in zee
KUNSTENAAR	Goke Leverland
INITIATIEF	De stichting Herinneringsfonds D.F.E. Meerburgprijs/ gemeente Katwijk

Over het beeld

Pootjebaden is een bronzen beeld van "oude mensen aan zee". Het originele plan was om dit beeld ook daadwerkelijk aan de vloedlijn op het strand te plaatsen zodat de "oude mensen" werkelijk regelmatig zouden pootjebaden. Echter dit bracht zoveel technische problemen met zich mee (fundering en soms verdwijnt het beeld door de hoge vloed helemaal onder water) dat er voor gekozen is het beeld op de Boulevard te plaatsen. Het contact met het water is er uiteraard nog steeds. De zee is altijd op de achtergrond.

Het beeld is deels gefinancierd door De stichting Herinneringsfonds. Dit fonds is opgericht bij overlijden van oud-reder D.F.E. Meerburg in 1989. Elk jaar reikt de stichting de D.F.E. Meerburgprijzen uit bedoeld voor personen of instellingen die zich door culturele, industriële of handelsactiviteiten in en voor Katwijk bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt.

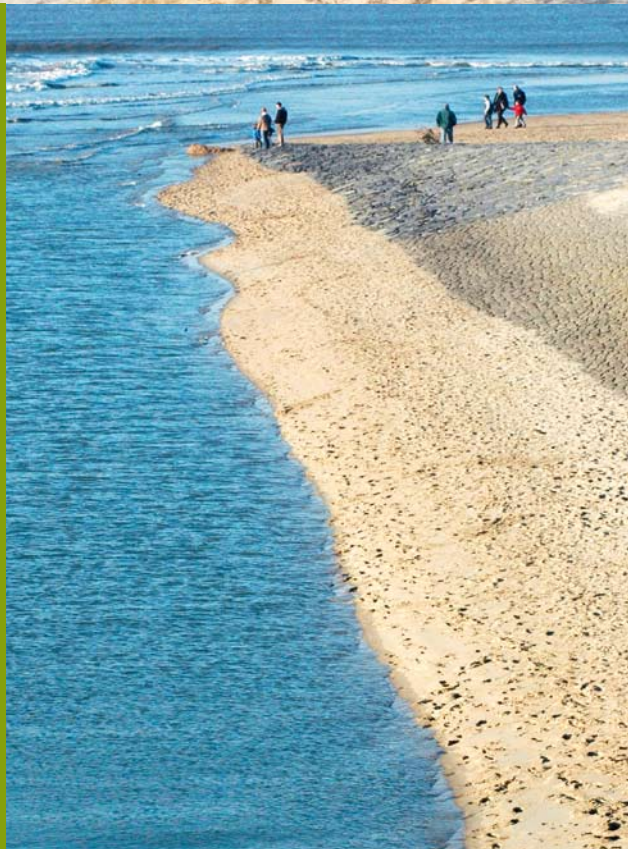
FORtheKIDS

Deze twee oude mensen gaan elke dag pootjebaden in zee. Hoe oud denk je dat deze opa en oma zijn?

DE KATWIJKSE UITWATERING

Aan het einde van de Katwijkse Boulevard vindt u het uitwateringskanaal van de Rijn. Dit kanaal is een aantal maal opnieuw aangelegd. Het eerste uitwateringskanaal dateert uit de 16e eeuw. Doordat de Rijn verzandde kon het regen- en rivierwater niet goed meer worden afgevoerd naar zee en moest er een nieuwe manier worden gevonden om het overtollige water kwijt te raken. Er werd een smal kanaal gegraven dat een verbinding moest maken met de zee. Doordat het kanaal later niet verder werd verbreed en verdiept, verzandde deze uitgraving uiteindelijk weer. Wat overbleef was een half kanaal, dat door de Katwijkers spottend het Mallegat werd genoemd. De huidige uitwatering is aangelegd in 1807, terwijl de nieuwe zeesluis in 1984 gebouwd werd.

Aarde & Water 3

1983

LOCATIE Boulevard
VOORSTELLING Aarde en Water
KUNSTENAAR Nic Jonk
INITIATIEF Gemeente Katwijk

Over het beeld

Het beeld Aarde en Water is in 1983 aangekocht ter verfraaiing van De Taatedam, in de Katwijkse volksmond "het Hema pleintje" genoemd, als onderdeel van het centrumplan waarbij het gehele Katwijkse badcentrum een modernere uitstraling heeft gekregen.

Het bronzen beeld verbeeldt op een abstracte wijze aarde en water. Het beeld is in 1983, tijdens een bezoek van koningin Beatrix aan Katwijk, door haar onthult.

Over de kunstenaar (zie ook beeld 13)

De beeldhouwer Nic. Jonk (1928 -1994) vestigde zich op 17-jarige leeftijd in Amsterdam en volgde lessen bij de modernistische beeldhouwer Couzijn aan de KunstnijverheidSchool, de tegenwoordige Rietveldacademie.

Hij vestigde zich in 1964 in Grootchermer om daar 'Museum en beeldentuin Nic Jonk' op te richten. Vaak liet Jonk zich inspireren door de Griekse mythologie. De beelden van Nic Jonk zijn alom bekend en door heel Nederland in musea, privé-, bedrijfs-, en overheidscollecties te bewonderen.

FORtheKIDS

Dit beeld is abstract. Dat betekent dat je soms niet zo goed kunt herkennen wat het beeld voorstelt. Herken jij de aarde en het water in dit beeld?

WAT STELT HET BEELD VOOR?

Aarde en water betekende een versnelling van de evolutie in Jonks oeuvre, vooral in de vorm. Ogenscheinlijk biedt het werk zijn eerste verrassing aan met de titel doordat die verwijst naar twee gepersonifieerde figuren. Maar ten eerste is het verheffen van een begrip tot persoon klassiek-Romeins en, ten tweede, heeft de hooggezeten vrouw veel overeenkomst met ons aller moeder Gaia, de aarde.

Ze vouwt vol overgave een arm achter het hoofd, dat tegen een hoge golf leunt. De aarde verheft zich uit het water; Gaia, zwaar en vruchtbaar, zo lijkt het, vormt het hoogste punt van het beeld; de tweede top is de opgeheven kop van een zeeke. De vrouw rust op het waterdier en wordt tegelijk door hem omringd doordat hij be vleugeld schijnt.

De kop, glad, geschikt om de weerstand van het water te breken, gaat over in een snel en machtig lichaam, waaromheen Nic Jonk het feest van dit beeld bouwde; verbeeldingen van water die evengoed verbeeldingen van wolken of organisch leven zouden kunnen zijn. Zware plastische partijen tegenover gerekte vormen. Lichtvangers tegenover schaduwduikers, of het nu vleugels of vinnen zijn. Volumes tegenover de negatieven van de holten.

Plastisch vormen is in de ogen van Nic Jonk het afstemmen van de ene vorm op de andere, net zo lang tot ze ten opzichte van elkaar hun zuiverste positie hebben bereikt, zoals de tonen van een viool worden gestemd. De harmonie van een beeld als aarde en water, gecombineerd met de opvatting dat het elven een doorluchtig feest is, weet een muzische verrukking over te dragen.

Nettenboetster

2005

4

LOCATIE	Boulevard
VOORSTELLING	Een vrouw die netten boet
KUNSTENAAR	Gosse Dam
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

De Nettenboetster is door de gemeente Katwijk aangekocht ter verfraaiing van de nieuwe Boulevard, als onderdeel van de Beeldenroute aan de Boulevard. Het object is uit brons vervaardigd. De kunstenaar had in eerste instantie een (mannelijke) nettenboeter ontworpen. Echter, er waren in Katwijk veel meer boetsters dan boeters en dus werd voor de vrouwelijke variant gekozen. Het object, dat herkenbare kunst mag worden genoemd, heeft zeker ook geabstraheerde vormen. Zo is het gezicht niet in detail ingevuld, slechts de grote lijnen zijn zichtbaar. De Katwijkse bevolking heeft een grote stem gehad in de aankoop van dit beeld. In het kader van 'kunst dichterbij de burger brengen' mochten de inwoners van Katwijk kiezen uit drie gepresenteerde beelden.

Over de kunstenaar

Gosse Dam (1950) woont en werkt in het friese Kollum. Hij kreeg zijn beeldhouwopleiding aan de Academie voor Beeldende Kunsten 'Minerva' te Groningen bij Johan Sterenberg en Jentsje Popma. In 1979 vestigde hij zich als kunstenaar in Noordoost Friesland. De beeldhouwers die hem hebben beïnvloed, zijn Aristide Maillol (Fr.) en Constantin Brancusi (Roe). Buiten de beeldende kunst is het vooral de componist Johan Sebastiaan Bach die grote invloed heeft gehad op zijn opvattingen over kunst. Zijn werk kenmerkt zich door een grote aandacht voor compositie en monumentaliteit. Gosse Dam heeft tal van groot formaat opdrachten in de openbare ruimte uitgevoerd, waaronder een aantal herinneringsmonumenten.

WAT IS NETTEN- BOETEN EIGENLIJK?

Netten boeten is eigenlijk een ander woord voor netten breien. Voor de visvangst worden er netten gebruikt die vroeger met de hand werden gemaakt, ofwel geboet. Ook moesten de netten die kapot waren gegaan weer worden gerepareerd. Om netten te boeten, maakten de vissersvrouwen in Katwijk gebruik van een speciale boetnaald. Het breien of boeten van een net is een nauwkeurig karweitje. Uit het handboek netten boeten: "Na het aanhalen van de knoop laat men de maas los, om de volgende lus om de maatlat heen op de juist maat te krijgen. (...) Ondertussen wordt de boetnaald naar behoefte afgewonden".

Nieuwe beelden

5/6

Op deze plekken komen in 2007 en 2008 twee nieuwe beelden.

HET WITTE KERKJE AAN DE BOULEVARD

Dit Witte Kerkje is in het verleden waarschijnlijk als kapel opgetrokken ter ere van Andreas, de beschermheilige van de vissers. Oorspronkelijk stond het bijna in het centrum, maar door duinafslag tijdens verschillende stormen staat het nu langs de kustlijn. Na de verwoesting van de Andreaskerk door de watergeuzen of door de Spanjaarden – of door beiden – werd de kerk rond 1600 herbouwd. De luidklok, die vaak het sluitstuk van de bouw vormde, dateert uit 1594. Als er nog muurschilderingen zichtbaar waren dan zijn ze toen definitief ondergekalkt. De kerk behield lange tijd haar spitse toren, maar tijdens een storm op 29 november 1836 werd de scherpe punt zo beschadigd dat deze moest worden afgebroken. Het jaar daarop kwam er een achtkantige koepel voor in de plaats. Naast de kerk vindt u het authentieke Andreashofje, wat ook een bezichtiging waard is (meer informatie bij beeld 8). In de zomermaanden worden er op dinsdagavond in de kerk Carillonconcertseries georganiseerd, die ook buiten de kerk zijn te beluisteren. Programmaboekjes van deze concerten zijn gratis te verkrijgen bij de VVV en de bibliotheken.

VEILIG AAN LAND MET DE VUURBAAK

De Katwijkse vuurtoren ligt aan het Vuurbaakplein en is voor de visserij van groot belang geweest. Al in de 17e eeuw kon men hier aan wal, met het maken van vuren, de schepen veilig het strand op loodsden. De Katwijkse Vuurbaak stamt uit 1605 en is daarmee de oudste Vuurbaak van Nederland. In navolging van Katwijk kreeg elke vissersplaats aan de kust zijn eigen vuurtoren of vuurbaak. Op het platte dak lag een rooster waarop een houtvuur werd gestookt, later een kolenvuur en halverwege de 19e eeuw werd een olielamp met reflector in een lichthuis geplaatst. In de volksmond werd de Vuurbaak ook wel de "Vierboet" genoemd. Men vertelde dat de kinderen, in plaats van met de ooeivaar gebracht, uit deze "Vierboet" kwamen.... Vanaf ongeveer 1913 is de Vuurbaak hier zijn functie kwijt geraakt, omdat er vanaf toen geen schepen meer op het strand aankwamen. De Vuurbaak is sinds 1971 een rijksmonument.

De Vuurbaak is geopend in de maanden juli en augustus van dinsdag t/m zaterdag van 10.00-12.00 uur en van 14.00-17.00 uur. U kunt genieten van een prachtig uitzicht over Katwijk en de Noordzee.

De Vangst 2007

7

LOCATIE	Boulevard
VOORSTELLING	Vissers die een net binnenhalen
KUNSTENAAR	Marina van der Kooi
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

De Vangst is een speels toegankelijk en verrassend object, en verbeeldt het zware leven van de vissers op zee. Het bronzen beeld is redelijk plat voor een kunstwerk van deze grootte, en heeft daardoor voornamelijk twee zijden. De ene zijde oogt abstract, en laat de zee zien als een hoge golf waar bovenop een bootje wordt opgestuwd. In het bootje zijn twee figuren te zien die zich naar de andere zijde van het object buigen. Kijkend naar deze andere zijde zien we het vervolg van de uitbeelding; drie grote vissen, gevangen in een net.

Over de kunstenaar

Marina van der Kooi (1951) ontwikkelde na een zeer klassieke scholing haar eigen ideeën. Na jaren van studie en experiment is zij weer beland bij het materiaal waarmee ze als kind ooit begon: klei. Materie, aarde, flexibele realiteit, zwaar en toch lenig, in staat om de dynamiek van een moment te weerspiegelen en vast te houden.

Klei is in de winkel te koop, maar zij kan het ook vinden in de weilanden achter haar atelier in Waterland.

FORtheKIDS

De vissers in Katwijk vangen hun vis voornamelijk in de Noordzee. Weet jij welke vissen er allemaal zwemmen in de Noordzee?

BESTAND TEGEN BOEVEN

Het plaatsen van kunst in de openbare ruimte brengt altijd een zekere mate van risico met zich mee als het gaat om vandalisme. Niemand kan garanderen dat een object vrij blijft van vandalistische acties. Echter, door te kiezen voor bepaalde materialen kan vandalisme tot een minimum worden beperkt. Het object "De Vangst" bijvoorbeeld is geheel vervaardigd uit brons. Een bronzen beeld is meer vandalismebestendig dan bijv. een houten beeld. Bovendien is het object eenvoudiger schoon te houden.

De Redding 1975

8

LOCATIE	Boulevard (nabij 't Witte kerkje)
VOORSTELLING	Een reddingboot die met paarden naar/van het strand wordt gereden
KUNSTENAAR	Eric Claus
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

De Redding werd in 1974 vervaardigd als vrije opdracht van het Katwijkse gemeentebestuur. De bedoeling was de band te symboliseren tussen Katwijk en de reddingsmaatschappijen, in het bijzonder de Koninklijke Noord- en Zuid-Hollandse Redding Maatschappij. Het gipsmodel van dit beeld heeft dan ook deel uitgemaakt van de tentoonstelling "150 reddingsjaren" die van november 1974 tot maart 1975 in Amsterdam is gehouden. Het bronzen beeld staat op de plaats waar vroeger de reddingboot het strand op werd gereden.

Over de kunstenaar

Eric Claus (1936) weet de kijker steeds weer te boeien door een breed scala aan onderwerpen. Of het nu de figuren uit de populaire Italiaanse Commedia dell'arte zijn of de grote filosofen uit de vorige eeuw en niet te vergeten de klassieke mythologie, door zijn artistieke visie en zijn vakmanschap is de toeschouwer steeds weer verrast.

FORtheKIDS

Kun jij zien hoeveel redders er in deze boot zitten?

HET ANDREASHOFJE

Het authentiek ogende Andreashofje bij de witte Andreaskerk werd pas in 1950 gebouwd. Het hofje oogt zo authentiek dat Monumentenzorg het hofje per ongeluk op de monumentenlijst plaatste. Het hofje zou behouden moeten blijven als voorbeeld van de bouw van visserswoningen uit de jaren twintig van de vorige eeuw. In het hofje wonen vooral ouderen.

Vrouw in ligstoel

2005

LOCATIE	Boulevard (nabij Strandweg)
VOORSTELLING	Vrouw in ligstoel (officiële benaming Michaja Romana)
KUNSTENAAR	Guido Metsers
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

Vrouw in ligstoel is een interactief kunstobject. Passanten worden als het ware naar het beeld toegetrokken om plaats te nemen in de stoel naast de vrouw zodat er een fotomoment ontstaat of om gewoon even lekker te luieren en van het zonnetje te genieten. Het is eigenlijk het enige object dat kunst met een knipoo mag worden genoemd. Een herkenbaar object, makkelijk toegankelijk en pretentieloos.

Het beeld, vervaardigd uit gepatineerd messing (de stoelen) en brons (de vrouw), is in het verleden al eens vervaardigd voor de gemeente Middelburg (te zien op De Markt)

Het verschil is echter dat Katwijkse vrouw in badpak ligt te zonnen, met wapperende haren. Terwijl de Middelburgse variant een bikini draagt en in een windstille omgeving verkeert.

FORtheKIDS

Bij dit beeld kun je zelf ook een beetje een kunstwerk worden. Ga lekker in de stoel naast Michaja zitten. Geniet van de zon en laat je lekker fotograferen!

Over de kunstenaar

Guido Metsers (1940) heeft zich na zijn studietijd vooral toegelegd op de grafische kunsten. In 1967 verhuisde hij naar Middelburg. Na een verblijf in Amsterdam woont en werkt hij sinds de jaren tachtig in Zoutelande. Hij ontwikkelde een eigen stijl onder invloed van het surrealisme en magisch realisme. Hij kiest vaak figuratieve onderwerpen, waarbij het menselijk lichaam centraal staat, in uitvergrote of confronterende vorm. Zijn beeldhouwwerk is zeer gevarieerd en uitgevoerd in hardsteen, mergel, ijzer, plaatstaal, polyester en brons. Hij exposeerde onder andere in België, Nederland en Duitsland.

DE GARNALENBOOT KATWIJK 88

Is het laatst overgebleven exemplaar van een aan de geheel uitgestorven bomschuiten verwant sloopstypet. De KW 88 is in 1911 gebouwd bij de firma Taat te Katwijk en was tot de tweede wereldoorlog in gebruik. In de bezettingstijd is het sloopstypet gezonken, later is het door Hoogheemraadschap van Rijnland gelicht en vervoerd naar het Zuiderzeemuseum te Enkehuizen, waar het werd tentoont gesteld. Daarna heeft het sloopstypet nog enige tijd in Scheveningen gelegen als de "SCH 59", waar men in Katwijk niet erg blij mee was. Op 27 oktober 1966 is het sloopstypet, tot vreugde van vele Katwijkers, toch weer teruggebracht naar Katwijk. Het sloopstypet wordt tentoont gesteld op het Vuurbaakplein vanaf half april tot half september.

Ik ben, tussen hemel en aarde 1992

10

LOCATIE	Drieplassenweg/Sportlaan
VOORSTELLING	Abstracte vertaling van het zijn tussen hemel en aarde
KUNSTENAAR	Ariane Stam
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

Het bronzen beeld "Ik ben, tussen hemel en aarde" verbeeld de abstracte vertaling van het zijn, tussen hemel en aarde.

Dit beeld, dat is vervaardigd uit brons is een goed voorbeeld van de werking van de elementen en de invloed daarvan op het kunstobject.

Door kunstobjecten te patineren (kunstmatig aanbrengen van een grijsgroene oxidatielaag op brons, koper et cetera) ontstaat in combinatie met weersinvloeden een weerbaarstig "geleefd" uiterlijk.

Over de kunstenaar

Ariane Stam gebruikt de oerfenomenen van de natuur en het leven, zowel uiterlijk zichtbaar als innerlijk beleefbaar, steeds als uitgangspunten voor haar werk. Alles heeft met elkaar te maken. De grote kosmische wetten en de onuitputtelijke rijkdommen van de vormentaal die de natuur ons toont. Steeds weer nieuwe ontdekkingen, waarbij een warm laaiend enthousiasme opbloeit. Het geeft de kunstenaar een dankbaar gevoel om dit te kunnen ervaren en om te kunnen zetten in een kunstzinnig scheppend proces.

FORtheKIDS

Als jij een beeld voor Katwijk zou moeten maken, hoe zou dat er dan uitzien?

KATWIJK KENT IN HET TOTAAL VIJF MUSEA

- Katwijks Museum (meer informatie bij beeld 13)
- Nationaal Smalspoor Museum te Valkenburg (Zorgvuldig gerestaureerde en goed onderhouden originele locomotieven laten oude tijden herleven)
- Het Torenmuseum te Valkenburg (permanente expositie van Romeinse vondsten/ geschiedenis)
- Genootschap Oud Rijnsburg (Tentoonstelling over het Middeleeuwse leven en werken in Rijnsburg met belangrijke vondsten van ca. 600-1700. Op de bovenverdieping wisselende exposities)
- Spinozahuis te Rijnsburg (huis waar wereldberoemde filosoof Spinoza woonde en werkte)

Genoemde musea hebben zich verenigd in een platform en hebben gezamenlijk een folder uitgegeven. De folder is gratis af te halen bij het VVV, gemeentehuis en de deelnemende musea.

Visserweduwe met zoon 1930

LOCATIE	Boulevard (voor de Witte Kerk/Andreaskerk)
VOORSTELLING	Herinneringsmonument
KUNSTENAAR	L.W. van de Noordaa
INITIATIEF	Schenking door Prinses Juliana

Over het beeld

Dit graniet stenen beeld is in 1930 geschonken aan de inwoners van Katwijk door prinses Juliana, als dank voor haar verblijf. Zij volgde van 1927 tot 1929 colleges aan de Universiteit Leiden. Die jaren woonde zij met enkele medestudentes in Katwijk. Twee villa's aan de Noord-Boulevard werden voor dat doel gehuurd van reder Dirk Taat. De prinses zelf verbleef in de villa 't Waerle, terwijl haar kamerheer en haar overig personeel verbleven in de villa Hoogcate. De prinses raakte zodanig ingeburgerd in Katwijk dat ze door het dorp kon wandelen zonder nagestaard te worden. De prinses kwam zelf naar Katwijk om dit monument te onthullen.

FORtheKIDS

Monumenten zijn vaak beelden die herinneren aan serieuze gebeurtenissen: Waar zou jij een monument voor willen maken?

KUNST MOET PRIKKELEN

Er wordt wel eens gezegd dat kunst datgene is wat men er in ziet. De uitstraling van een kunstwerk is niet per definitie direct herkenbaar. Dat is ook goed. Kunst is bedoeld om mensen te prikkelen en in sommige gevallen tot nadenken aan te zetten. Door in Katwijk voor een mix van abstract en figuratief te kiezen, denkt de adviescommissie van de gemeente Katwijk emoties bij de passant te bereiken.

Spelende Muzikanten 1993

12

LOCATIE	Princestraat
VOORSTELLING	Groep spelende muzikanten
KUNSTENAAR	Gerard Brouwer te Katwijk
INITIATIEF	Winkeliersvereniging Princestraat Actief

Over het beeld

De vereniging Winkelhart Zeezijde (destijds winkeliersvereniging Princestraat Actief) heeft dit object aan de gemeente Katwijk aangeboden. Het stelt een groep spelende muzikanten voor. Dit beeld is geïnspireerd door de jarenlang gebruikte slogan; "Princestraat, de straat waar muziek in zit". Het beeldje is onthuld tijdens het 40-jarig bestaan van de plaatselijke muziekvereniging Door Vriendschap Sterk (DVS) in september 1993.

Over de kunstenaar

De Katwijkse kunstenaar Gerard Brouwer (1951) voltooide zijn opleiding aan de Akademie Artibus in Utrecht en aan de Rijksakademie in Amsterdam. Zijn ideeën doet hij op in het dagelijks leven, hij heeft een scherp oog voor de dingen die voorbij gaan. Types die wij in levende lijve kunnen tegenkomen zet hij neer in rake, sobere beelden. Zijn beeldhouwwerken stralen warmte en genegenheid uit. De houding van zijn composities is typerend voor de uitgebeelde personen en wordt soms door enkele gelaatstreken geaccentueerd.

FORtheKIDS

Je kunt wel zien dat dit muzikanten zijn. Maar kun je ook zien welke instrumenten zij spelen? En welk liedje zouden ze spelen?

KATWIJK EN DE SCHILDERKUNST

Kunst en Katwijk zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Al in de 17e eeuw schilderden kunstenaars als Jan van Goyen, Jacob van Ruisdael en Dirk Stoop schitterende impressies op het witte linnen. Het hoogtepunt van het artistieke leven viel eind 19e eeuw en begin 20ste eeuw. Tal van Nederlandse en buitenlandse kunstenaars woonden en werkten toen voor langere tijd in Katwijk. Lichtwerking, sfeer en snelle impressies speelden een belangrijke rol in hun schilderijen. Vooral door de komst van de stoomtram in 1881 ontstond een toestroom van kunstenaars naar Katwijk. De kunstenaars logeerden bij voorkeur bij de Katwijkers thuis. Dat was voordeliger en ze voelden zich meer bij het echte dorpsleven betrokken. Uit registraties vanaf 1883 blijkt dat een lange reeks kunstenaars uit vele landen het pittoreske Katwijk hebben bezocht. Topjaar was 1898, toen van de 878 geregistreerde gasten er 61 'kunstenaar' als beroep opgaven.

Dieptepunt in het bestaan van de Katwijkse kunstenaarskolonie was de door de Duitse bezetter bevolen afbraak van de Boulevard en bouw van de Atlantikwal. Veel historisch belangrijke panden zijn verloren, met uitzondering van de Vuurbaak, de Oude Kerk en Hotel Savoy.

De Visvangst

13

LOCATIE Voor het Katwijks Museum op de Voorstraat
VOORSTELLING Visvangst
KUNSTENAAR Nic. Jonk
INITIATIEF Gemeente Katwijk

Over het beeld

Dit beeld heeft het Genootschap Oud Katwijk van professor Scholten (oud ingezetene van deze gemeente) in eigendom ontvangen. De heer Scholten is de initiator van het Museum Beelden aan Zee te Scheveningen.

Over de kunstenaar (zie ook beeld 3)

Nic. Jonk (1928-1994) is voornamelijk bekend geworden als beeldhouwer van deze sierlijke en voluptueuze sculpturen, waarvan er nogal wat het vaderlandse straatbeeld versieren. Gratie en kracht kenmerken deze bronzen met hun mythologische thema's, waarbij ook een ruime plaats is ingeruimd voor meer van de natuur afgeleide vormen als (wal)vissen, dolfinnen en het vrouwelijke schoon. Geruime tijd maakte Nic Jonk ook grafiek, voornamelijk zeefdrukken op grote formaten, waarop vergelijkbare thema's, aangevuld met motieven van bloemen en vlinders. De vormentaal wordt op het doek geaccentueerd door het felle kleurgebruik dat picturaal allerlei mogelijkheden biedt die ten volle worden uitgebuit. De figuren zijn stevig, fors, energiek, maar ook teder, uitdagend en wulps.

FORtheKIDS

Wat kun jij allemaal herkennen
in dit beeld? Vissen? Mensen?

KATWIJKS MUSEUM

Katwijk, het Zuid-Hollandse dorp aan zee, heeft een rijke geschiedenis op het gebied van visserij, ambachten en schilderskunst. In het Katwijks Museum, gevestigd in een rederswoning uit het begin van de twintigste eeuw, maakt u kennis met een interessante collectie die terugkijkt op deze historie. Een verzameling scheepsmodellen geeft een unieke kijk op de ontwikkeling van de visserij in Katwijk van 1600 tot 1950. Zo kunt u het Hospitaalkerkschip Hoop II bezichtigen. Het museum laat de pracht en praal van de Katwijkse klederdracht zien en toont oud fotomateriaal en schepen van de vroegere visserij. In Katwijk woonden en werkten eind negentiende en begin twintigste eeuw Nederlandse en buitenlandse kunstenaars, waaronder Jan Toorop, Willy Sluiter en B.J. Blommers. De schilderijen, aquarellen en grafieken van deze kunstenaars laten het dagelijkse leven zien van het zeedorp en Katwijk aan den Rijn.

Het museum organiseert gedurende het gehele jaar wisselende tentoonstellingen, met oude of hedendaagse kunst. In de zomermaanden dient voormalige vuurtoren De Vuurbaak als dependance van het museum en als uitkijktoren. Vanaf de toren heeft u een mooi uitzicht op het dorp Katwijk en over zee.

Het Katwijks Museum bevindt zich in het centrum van Katwijk en ligt op loopafstand van de boulevard, het strand en de zee. (www.katwijksmuseum.nl)

Zeelui, wachtend op vertrek 1993

14

LOCATIE	Tramstraat
VOORSTELLING	Vier zeemannen, bepakt en bezakt, klaar om naar zee te gaan
KUNSTENAAR	Gerard Brouwer
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

In de zestiger jaren varen er geen vissersschepen meer vanuit Katwijk. De zeelui werden naar de havens van IJmuiden en Scheveningen gebracht om uiteindelijk in te schepen voor hun reis op zee. Op deze plek in Katwijk stonden de zeelui vaak te wachten op de bus die hen naar hun schip bracht.

Over de kunstenaar: zie ook beeld 12

De Katwijkse kunstenaar Gerard Brouwer (1951) voltooide zijn opleiding aan de Akademie Artibus in Utrecht en aan de Rijksakademie in Amsterdam. Zijn ideeën doet hij op in het dagelijks leven, hij heeft een scherp oog voor de dingen die voorbij gaan. Types die wij in levende lijve kunnen tegenkomen zet hij neer in rake, sobere beelden. Zijn beeldhouwwerken stralen warmte en genegenheid uit. De houding van zijn composities is typerend voor de uitgebeelde personen en wordt soms door enkele gelaatstreken geaccentueerd.

DE LAATSTE REIS

Op 10 september 1952 stond de bemanning van de KW 14 al vrij vroeg op het trottoir te wachten in de Koningin Wilhelminastraat, vlak voor de Katwijkse Apotheek, die in die tijd daar gevestigd was.

De zon scheen die dag al vroeg en de zeelieden hadden alle hoop op een voorspoedige reis. Hoewel je als zeeman nooit voor honderd procent zeker van je zaak bent, want het is en blijft altijd Op Hoop van Zegen.

Eenmaal op zee ving men middelmatig. Het schip was nog niet vol haring en de schipper besloot het nog even elders te proberen, en te bezien, of hij op een ander "stekje" wat meer geluk zou hebben. Het weer werd direct slechter toen men daags erna de vleet in zee schoot. De morgen daarop was het zo slecht dat de schipper besloot de vleet te laten zitten tot de andere dag. En jawel, dinsdagmorgen ging de wind "luipen" en werd een aanvang gemaakt met het binnenhalen van de vleet. Toen de halve vleet binnen was gaf de schipper opdracht tot om

eerst een kop koffie te nemen en wat brood te eten. De zee was immers nog rumoerig, en dat geeft altijd zwaarder werk om het net binnen te krijgen. Na de koffie ging de schipper vast naar het dek, gevolgd door de motordrijver die ook eens een kijkje aan dek wilde nemen.

Plotseling zag hij de voor hem lopende schipper vallen, in eerste instantie dacht hij dat hij was gestruikeld, maar daar waren geen aanwijzingen voor. De schipper werd in zijn kooi gelegd, en was getroffen door een hersenbloeding. Via Radio Scheveningen werd contact gelegd met een arts, deze adviseerde z.s.m. terug te keren naar de thuishaven.

Tegen de avond vroeg de schipper nog hoeveel vis er in het net zat. Dat waren zijn laatste woorden. De gehele bemanning was zeer ontdaan, want ze hadden in hem niet alleen een goede schipper, maar tevens een goede kameraad verloren.

Het schip is daags na die droevige 23^e september 1952 de haven binnengelopen.

Afbraak, Evacuatie en Wederopbouw 1990

15

LOCATIE	E.A. Borgerstraat
VOORSTELLING	Afbraak, evacuatie en wederopbouw na de Tweede Wereldoorlog.
KUNSTENAAR	F. Nix
INITIATIEF	Gemeente Katwijk

Over het beeld

De adviescommissie voor beeldende kunsten was in de jaren tachtig van mening dat de omgeving van de E.A. Borgerstraat om meer dan één reden een geschikte plaats was om een "artistiek wegmeubel" te plaatsen. Drie feiten zijn in één monument "belicht".

De laatste rustplaats van Elias Annes Borger (1784-1820) die de "Ode aan de Rijn" (bekend uit de Camera Obscura) schreef. In de tweede plaats is er nergens in Katwijk al een herinnering aan de gedwongen afbraak (en voor velen evacuatie) in de bezettingstijd, die ook in de omgeving van de Borgerstraat plaats had. Ten derde werd op deze plek het sluitstuk van de nieuwbouw (o.a. in plaats van de deels afgebroken Buitensluisstraat) voltooid. Gekozen is voor een bronzen beeld in de vorm van een driehoekig "skuitelicht" of "lugter". (nog te zien in het Katwijks Museum).

Over de kunstenaar

F. Nix heeft tevens meegewerkt aan de vormgeving van het herdenkingsmonument Vrouwen van Ravensbrück te Amsterdam Oud Zuid.

FORtheKIDS

Kun jij in het beeld ontdekken
wat deze mensen doen?

